

P-06-1179 Peintiwch y trenau ar reilffordd canolbarth Cymru fel eu bod yn debyg i lindys

Y Pwyllgor Deisebau | 4 Hydref 2021
Petitions Committee | 4 October 2021

Cyfeirnod: SR21/0740-1

Rhif y ddeiseb: P-06-1179

Teitl y ddeiseb: Peintiwch y trenau ar reilffordd canolbarth Cymru fel eu bod yn debyg i lindys, er mwyn rhoi hwb i dwristiaeth.

Geiriad y ddeiseb: I roi hwb i dwristiaeth yng nghanolbarth Cymru, peintiwch y trenau dau gerbyd fel eu bod yn edrych fel lindys. Byddai plant o Birmingham a Gorllewin Canolbarth Lloegr wrth eu boddau'n mynd ar drên y lindysyn i lan y môr. Byddai hefyd yn dod â gwen i wyneb pawb a fyddai'n eu gweld yn teithio i lawr y trac. Mae dirfawr angen hynny yn ystod y cyfnod anodd hwn.

Byddai'n ffordd hawdd o ddenu twristiaeth a byddai'n cael sylw yn y wasg genedlaethol a rhyngwladol. Byddai'n bosibl trefnu cystadleuaeth i ddewis enw pob trên, a gellid eu peintio mewn lliwiau gwahanol.

Cefndir

Gwasanaethau rheilffyrdd yng Nghymru

Mae Llywodraeth Cymru yn gweithredu gwasanaethau rheilffyrdd ledled masnachfaint Cymru a'r Gororau drwy [Trafnidiaeth Cymru](#).

Sefydlwyd Trafnidiaeth Cymru yn 2015 fel is-gwmni dan berchnogaeth lawn Llywodraeth Cymru. Trafnidiaeth Cymru yw'r sefydliad trosfwaol, ac mae elfen y rheilffyrdd, '[Gwasanaethau Rheilffyrdd TrC](#)', yn gweithredu Gwasanaeth Rheilffyrdd Cymru a'r Gororau.

Diben cychwynnol Trafnidiaeth Cymru oedd caffael, datblygu a gweithredu gwasanaethau masnachfaint rheilffyrdd a Metro newydd Cymru ar gledrau'r cymoedd, yn dilyn datganoli pwerau caffael masnachfaint y rheilffyrdd. Ym mis Mai 2018, [cyhoeddwyd](#) bod KeolisAmey wedi ennill y fasnachfaint hyd at fis Hydref 2033.

Oherwydd effaith y pandemig ar y galw am wasanaethau rheilffyrdd, ym mis Hydref 2020 [cyhoeddodd Llywodraeth Cymru fodel cyflenwi newydd ar gyfer Gwasanaethau TrC Trenau](#) ac ym mis Chwefror 2021 [daethpwyd â gweithrediadau rheilffyrdd o dan reolaeth gyhoeddus uniongyrchol](#).

[Cyhoeddodd Ymchwil y Senedd erthygl](#) sy'n darparu rhagor o wybodaeth.

Llinell Cambria

Mae prif linell [Cambria](#) yn rhedeg o Birmingham ar draws canolbarth Cymru i Aberystwyth drwy Fachynlleth tra bod llinell arfordir Cambria yn rhedeg o Fachynlleth i Bwllheli.

Yn dilyn dyfarnu'r fasnachfaint yn 2018, roedd y cynlluniau'n cynnwys ymrwymiad i gyflwyno cerbydau newydd neu rai wedi'u hadnewyddu ar draws y rhwydwaith. Roedd hyn yn cynnwys cynlluniau i [ddisodli'r fflyd gyfan ar linell Cambria](#) yn ystod 2022 gyda threnau o gerbydau diesel newydd.

Yn dilyn y cyhoeddiad y byddai gweithrediadau rheilffyrdd yn cael eu dwyn o dan reolaeth gyhoeddus uniongyrchol, amlinellodd [datganiad ym mis Tachwedd 2020](#) fod yr ymrwymiad o £800 miliwn ar gerbydau newydd yn parhau.

Gofynion dylunio

Rhaid i unrhyw gynlluniau i gyflwyno dyluniad arbennig ar drenau ar draws y rhwydwaith gydymffurfio â safonau penodol. Rhaid i gwmnïau sy'n berchen ar drenau ac sy'n eu gweithredu sicrhau eu bod yn ddigon gweladwy am resymau diogelwch.

Rhaid cadw at nifer o safonau, gan gynnwys GMRT2131- Clywadwyedd a Gwelededd Trenau. Cyn 2016 roedd yn ofynnol bod pen blaen trenau yn cael ei baentio'n felyn. Fodd bynnag, nid oes angen hyn mwyach cyn belled â bod y trên yn cydymffurfio â rhai gofynion goleuadau blaen a nodir yn yr Hysbysiadau Manyleb Dechnegol Cenedlaethol (NTSNs).

Mae Safon GMRT2131 hefyd yn nodi nifer o faterion a nodwyd ar gyfer defnyddio gwahanol fathau o liwiau pen blaen trên fel a ganlyn:

- a) Using colours which already have an operational meaning to drivers and track staff. These include: red and green which are associated with signal aspects...;
- b) Using colours and surface finishes which may impact on the visibility of the train headlight...; and
- c) Patterns and text (for example, logos) which may make the shape of the front end of the train difficult for trackside staff to identify when the train is approaching them...

Enghreifftiau o ddyluniadau a gomisiynwyd yn arbennig

Yn 2020, cyflwynodd Great Western Railway (GWR) lifrai trên arbennig i ddiolch i weithwyr allweddol am eu hymdrechion yn ystod y pandemig COVID-19. Roedd y dyluniad yn ymgorffori syniadau o gystadleuaeth a gynhaliwyd drwy'r cyfryngau cymdeithasol.

Byddai angen ystyried cyllid ar gyfer unrhyw ddyluniad arbennig hefyd. Ariannwyd lifrai GWR gan y ddau gwmni preifat sy'n berchen ar ei gerbydau.

Mae enghreifftiau eraill yn cynnwys y Trên Pride of ScotRail sy'n cynnwys lliwiau'r faner cynnydd i gynrychioli'r gymuned LGBTQ+, a lifrai arbennig a gyflwynwyd gan Nexus i ddatlu 40 mlynedd o Fetro Tyne and Wear.

Ymateb Llywodraeth Cymru

Mae'r Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd wedi ymateb gan dynnu sylw at: ofynion o ran cost ac adnoddau; yr angen i symud y trenau o wasanaeth, y ffaith nad yw trenau wedi'u cysegru i linell benodol; a'r ffaith bod gan Trafnidiaeth Cymru gontract gyda **Global Ltd.** sy'n berchen ar yr hawliau i du allan trenau ar gyfer gwerthiannau hysbysebu masnachol.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.